

VOORDAT JE BEGINT

De lessenserie van FNV Gastlessen bevordert de kennis van leerlingen over hun rechten en plichten binnen het werkveld. Want ook al ben je nog student en heb je naast school een bijbaan, ook dan heb je rechten (en plichten). En daar weten de leerlingen nog weinig van.

De lessenserie bestaat uit 2 lessen die gaan over thema's zoals cao's, minimumjeugdloon en arbeidscontractvormen. De vorm van de lessen bestaat uit het voeren van onderwijsleergesprekken met de leerlingen over de verschillende thema's en het maken van opdrachten. Aan het einde van de lessenserie zullen de leerlingen beter wegwijs zijn in waar zij wel en niet recht op hebben in hun huidige en toekomstige (bij)banen. Want als je weet wat je mag en wat je moet als je werkt, ben je ook een stuk zelfverzekerder.

De lessen worden gegeven via Mentimeter. Deze tool is een interactieve manier van presenteren waar uitleg en interactieve vragen elkaar afwisselen in een format. De instructie over het gebruik van Mentimeter is beschreven bij de afzonderlijke lessen.

In les 2 van de lessenserie over Rechten en Plichten staan loon, werktijden en contracten centraal.

Les 2

Lesonderwerpen

- Loon
- Werktijden
- Contracten

Lesdoelen

Aan het eind van de les

- kunnen de leerlingen in eigen woorden uitleggen wat het minimumloon is;
- kunnen ze minimaal 3 verschillende soorten contracten opnoemen;
- weten ze hoe lang je mag werken en op hoeveel pauze je recht hebt;
- kunnen ze 2 dingen noemen waarvoor je bij de FNV terechtkunt.

Beginsituatie

Gedrag

De leerlingen hebben bij deze les een open houding nodig. Ze zullen in gesprek gaan over hun werkplek, contract en ervaringen op de arbeidsmarkt. Ze kunnen ook zelf onderwerpen inbrengen met betrekking tot werk en de vakbond als hier tijd voor is.

Kennis en vaardigheden

De leerlingen worden meegenomen in het verhaal over hun rechten en plichten. Aan het einde van deze les hebben de leerlingen kennis over wat de vakbond is, en wat cao's zijn. Het is belangrijk dat leerlingen zich nieuwsgierig opstellen en meedoen met het onderwijsleergesprek zodat de lesstof zo goed mogelijk bij hun belevingswereld aansluit.

Lesorganisatie

- De les zal geheel via Mentimeter gegeven worden. Ga naar www.mentimeter.com/login en log in met de gevraagde gegevens.
- De leerlingen kunnen direct online meedoen door de code die op het beeldscherm te zien is in te vullen op www.menti.com Zo kunnen zij vragen beantwoorden op hun laptop of telefoon.
- Elk theorieonderdeel wordt afgesloten met één of meerdere vragen.

Planning: x minuten	Lesinhoud	Verhaal	Dia
0 - 5	Binnenkomst leerlingen		1
5-10	Voorkennis leerlingen activeren	Korte terugblik op les 1 en kennischeck wat ze nog weten.	2,3
10-15	Docent vertelt kort leerdoelen les 2	Aan het einde van de les <ul style="list-style-type: none"> - kunnen leerlingen in eigen woorden uitleggen wat het minimumloon is; - kunnen ze minimaal 3 verschillende contractvormen benoemen; - weten ze hoe lang je mag werken op hoeveel pauze je recht hebt; - kunnen ze 2 dingen noemen waarvoor je bij de FNV terecht kunt. 	4
10 – 25	Docent vraagt de leerlingen wat zij denken wat het bruto- minimumjeugdloon per uur is voor iemand van 18. Docent legt aan de hand van de PowerPoint uit wat het minimumjeugdloon is en waarom de FNV wil dat de korting op jeugdloon afgeschaft wordt. Dus vanaf 18 jaar recht op het minimumloon.	<p>Minimumloon: Voordat je de tabel laat zien: Zie hier staan: MINIMUMLOON. We gaan het hebben over het minimumjeugdloon. Dus wat je volgens de wet minimum aal moet verdienen. Hoeveel denken jullie dat iemand van 15 jaar minimaal bruto per uur moet verdienen? Laat de leerlingen bedragen noemen of gebruik de poll in Mentimeter.</p> <p>Ga nu verder naar de volgende sheet met de tabel. Hier zie je wat je minimaal moet verdienen! Dit zijn bruto bedragen. Wat is het verschil tussen bruto en netto?</p> <p>Vertel de leerlingen dat de FNV er samen met FNV Young & United voor heeft gezorgd dat het minimumjeugdloon van 23 jaar 21 jaar is verlaagd. Dus geen korting meer op het minimumloon. Ook is het loon voor 18-, 19- en 20-jarigen omhooggetrokken. Hiermee is voor het eerst in ruim 40 jaar een serieuze stap gezet richting het afschaffen van het minimumjeugdloon voor volwassenen (18+).</p> <p>Jongvolwassenen kunnen niet meer rondkomen. Ze hebben wel de lasten van een volwassene maar verdienen met het minimumjeugdloon te weinig om de maandelijkse lasten die je vanaf je 18^e op je bordje krijgt te kunnen betalen. De bedragen in de tabel gelden voor een 40-urige werkweek. Afhankelijk van de sector kan dat ook 36 of 38 zijn. Werk je parttime? Dan ontvang je je salaris naar rato.</p> <p>All-in-loon: All-in-loon. Veel jongeren hebben een nulurencontract. Met dit contract is het moeilijk om te berekenen ‘hoeveel vrij’ een week vakantie is, dus als ze dan vrij nemen krijgen ze niet</p>	5 t/m 11

		<p>betaald. Maar ik heb net uitgelegd dat iedereen recht heeft op 4 weken betaalde vakantie. Hoe zit dat nu? *vraag aan leerlingen of zij dat weten* Je moet óf je vakantie in tijd óf in geld krijgen. Mensen met een nulurencontract krijgen meestal hun vakantie uitbetaald. Dat zit bij hun uurloon in. Ze hebben dan een all-in-loon: uurloon + vakantiegeld + vakantiedagen. CONTROLEER altijd op je loonstrook of je dit krijgt!</p>	
30-40	<p>De docent vertelt over de verschillende soorten contracten die er zijn. Misschien weten leerlingen zelf welk contract ze bij hun bijbaan hebben?</p>	<p>Contracten: Let uit wat er in een arbeidscontract moet staan. Te behandelen onderwerpen zijn: Type contracten: vast contract, tijdelijk contract, nulurencontract. Met een vast contract (ook vaak vast dienstverband genoemd) ga je voor onbepaalde tijd een contract met je werkgever aan, dus zonder einddatum. Zolang geen van beiden dit beëindigt loopt de overeenkomst door. Tijdelijk contract: een tijdelijk contract of arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd, loopt na een bepaalde periode van rechtswege af. Bijvoorbeeld na 12 maanden. Als werkgever en werknemer het contract willen voortzetten kunnen zij in overleg een nieuw contract voor een nieuwe periode en eventueel andere voorwaarden afspreken. En nulurencontract bevat geen afspraak over het aantal uur dat je per week of per maand werkt. Je werkt alleen als de werkgever je oproept. Let op: je werkgever moet je minstens 4 dagen van tevoren oproepen en je moet voor iedere oproep tenminste 3 uren betaald krijgen, ook als je korter dan 3 uur gewerkt hebt. (Vóór ondertekening van je contract heb je 24 uur de tijd om het te lezen en te begrijpen. Je mag het dus ook mee naar huis nemen).</p> <p>Wat moet er minimaal in een contract staan? Persoonsgegevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je naam en woonplaats + die van je werkgever; • begin- en einddatum; alleen bij tijdelijk contact. <p>Functie en werkzaamheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de te vervullen werkzaamheden en waar je die doet. <p>Primaire arbeidsvoorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • loon, aantal te werken uren, vakantiegeld en -dagen (als er geen all-in-loon wordt betaald). <p>Secundaire arbeidsvoorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reiskostenvergoeding, aantal verlofdagen. <p>Proeftijd is een soort van kennismakingsperiode waarin jij en Je werkgever de arbeidsovereenkomst direct kunnen opzeggen. De regels hiervoor:</p>	12 t/m 16

		<ul style="list-style-type: none"> • Geen proeftijd bij een tijdelijk contract < 6 maanden; • 1 maand proeftijd bij tijdelijk contract van >6 maanden, maar < dan 2 jaar; • 2 maanden proeftijd bij een vast contract of tijdelijk contract van > 2 jaar. 	
40-45	De docent vertelt over werktijden en pauzes	<p>Arbeidstijdenwet: Deze links verwijzen naar extra informatie over arbeidstijden. https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werktijden/vraag-en-antwoord/wat-staat-er-in-de-arbeidstijdenwet-over-mijn-werktijden https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werktijden/vraag-en-antwoord/hoeveel-uur-werken-16-17-jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • <18 jaar ben je leerplichtig, dat heeft gevolgen voor je werktijden. Genoemde tijden zijn <u>inclusief</u> schooltijd. Dus als jij die dag 5 uur naar school bent geweest mag je nog maar 4 uur werken. • >18 jaar ben je niet meer leerplichtig en geldt deze regel niet. Alle werktijden zijn exclusief schooltijden. • < 18 jaar mag je niet werken tussen 23.00 uur en 06.00 uur. • Aparte regels voor werken op zondag. Per 52 weken moet je als jongere van 16 of 17 jaar minstens 13 zondagen vrij hebben. Je mag alleen minder zondagen per jaar vrij zijn als dat in een collectief overleg is afgesproken. • <18 jaar heb je na 4,5 uur recht op een halfuur pauze. • >18 jaar na 5,5 uur werken. Dus heb je een shift van 5 uur dan moeten de mensen < 18 wel pauze krijgen en > 18 niet. <p><i>(De 40-urige werkweek, pauzes, weekends, allemaal rechten waar veel werknemers samen met de vakbeweging voor gestreden hebben. Hoeveel uur jullie mogen werken en pauzeren/rusten staat in de Arbeidstijdenwet).</i></p>	15 en 16
45-50	Afsluiting les	Reset na de les de presentatie. Doe dit door op een vraag te staan en in de rechterkolom en ga naar 'reset answers'. Kies vervolgens voor resetten van alle antwoorden.	17